ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: Δ. ΣΑΚΚΑΣ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

Η αποστολή του πνευματικού ανθρώπου

Τελικός **στόχος** κάθε πνευματικού **μόχθου** (είτε φιλοσοφικού είτε επιστημονικού είτε καλλιτεχνικού) είναι βέβαια η ανεύρεση, η ερμηνεία και η κατάκτηση του κοσμικού και ζωικού «μυστηρίου››, που οδηγούν στην ουσιαστική και βαθύτερη «ευδαιμονία» του ανθρώπου. Ο πόθος, το πάθος και η δυνατότητα της Γνώσης (το μεγάλο προνόμιο, μαρτύριο αλλά και βάλσαμο κάθε λογικού όντος) είναι, για τον πνευματικό ανθρώπου αυτός τούτος ο λόγος της ύπαρξής του.

Μέσα στην κοινωνική σφαίρα τα πνευματικά αγαθά είναι τόσο **απαραίτητα** όσο και τα υλικά. Παραφράζοντας τον αφορισμό του Καντ, θα λέγαμε πως «η ύλη χωρίς το πνεύμα είναι τυφλή, αλλά και το πνεύμα χωρίς την ύλη είναι κενό». Μια κοινωνία που νοιάζεται μόνο για τα υλικά αγαθά, είναι κοινωνία ζώων, μια κοινωνία που νοιάζεται μόνο για τα πνευματικά αγαθά, είναι κοινωνία ασκητών. Αλλά ο άνθρωπος, ο κοινωνικός άνθρωπος δεν είναι ούτε ζώο ούτε ασκητής. Χρειάζεται και τα υλικά αγαθά για να υπάρξει και τα πνευματικά για να υπάρξει σωστά. Τα πρώτα θα του δώσουν το «ζην», τα δεύτερα το «ευ ζην».

Κι εδώ προβαίνει βαρύτατη η ευθύνη των πνευματικών ανθρώπων για την **πορεία** της κοινωνίας. Σ΄ αυτούς έχει λάχει ο κλήρος να την οπλίσουν όχι μόνο με οργάνωση και μέθοδο, αλλά και με έρεισμα, με νόημα, με σκοπό. Μια κοινωνία που δεν ξέρει πως βαδίζει, είναι κοινωνία τυφλών, καταδικασμένη να χαθεί μέσα στο ίδιο της το σκοτάδι. Και τους «πρέποντες›› δρόμους, λόγους και σκοπούς της δεν μπορούν να της το δείξουν άλλοι από τους πνευματικούς ανθρώπους.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΒΑΚΑΛΗ

Αν αληθεύει αυτό που είπαμε πιο πάνω πως το μεγάλο και **ακαταμάχητο** όπλο τους είναι η Γνώση, οι πνευματικοί άνθρωποι θα ήταν ένοχοι προδοσίας και εσχάτης προδοσίας, αν το όπλο αυτό δεν το χρησιμοποιούσαν για τον ανώτατο και απώτατο προορισμό που τους δόθηκε, για την υπηρέτηση και τη διαφώτιση της κοινωνίας.

Γνώση που μένει μόνο προνόμιο μερικών μεμονωμένων, προικισμένων ατόμων, είναι γνώση στείρα, άγονη και άσκοπη. Σοφία, επιστήμη, τέχνη-όσο μεγάλες, όσο σπουδαίες κι αν είναι- δεν «τελειώνονταυ› παρά όταν υπάρχουν για το σύνολο. Κλεισμένες μέσα στο εργαστήρια μοιάζουν με τον λύχνο που «τίθεται υπό το μόδιον*» με τον θησαυρό που ο φιλάργυρος κρύβει στο χώμα και τον αχρηστεύει τόσο για τον εαυτό του όσο και για τους άλλους. «Όσο μεγαλύτερος είναι ένας ποιητής, λέει ο Ρώσος κριτικός Μπελίνσκι, τόσο περισσότερο ανήκει στην κοινωνία, τόσο στενότερα δένεται η εξέλιξη, ή κατεύθυνση, ακόμα και ο χαρακτήρας του ταλέντου του με την ιστορική της εξέλιξη». Ο άνθρωπος «ζώον φύσει πολιτικόν, κοινωνικόν και οικονομικόν» δεν μπορεί να ευτυχήσει παρά μόνο μέσα στην κοινωνία των ανθρώπων. Αλλά ο πνευματικός άνθρωπος ζώον «φύσει υπηρετικόν›› δεν μπορεί να ευτυχήσει παρά μόνον όταν με τις όποιες κατακτήσεις του κάνει ευτυχέστερη την κοινωνία των ανθρώπων [...]

Μάριος Πλωρίτης από τον Τύπο

***μόδιον**=μονάδα μέτρησης χωρητικότητας Η φράση αναφέρεται στον άνθρωπο που κάνει οικονομία ακόμα και στο λυχνάρι του, τον τσιγκούνη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Α. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

Μονάδες 25

Β1.Σχολιάστε τη θεματική περίοδο που ακολουθεί σε μία παράγραφο (100-120 λέξεις): «Γνώση, που μένει προνόμιο μερικών μεμονωμένων, προικισμένων ατόμων, είναι γνώση στείρα άγονη, άσκοπη».

Μονάδες 12

Β.2. Ποια είναι η συλλογιστική πορεία που ακολουθεί ο συγγραφέας στη δεύτερη

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΒΑΚΑΛΗ

παράγραφο του κειμένου («Μέσα στην... ευ ζην»);

Μονάδες 5

Β.3. α) Τι είδους κείμενο είναι το συγκεκριμένο και γιατί;

Μονάδες 4

β) Ποια είναι η λειτουργία της διπλής παύλας στην τελευταία παράγραφο του κειμένου;

Μονάδες 3

Β.4α) Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η τρίτη παράγραφος του κειμένου («Κι εδώ προβαίνει…ανθρώπους»);

Μονάδες 4

β)Ποια είναι η δομή της τρίτης παραγράφου;

Μονάδες 2

Β.5. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: στόχος, μόχθου, απαραίτητα, πορεία, ακαταμάχητο.

Μονάδες 5

Γ. Σε ημερίδα σχετική με τον ρόλο των πνευματικών ανθρώπων που διοργανώνει ο δήμος σας, να εκφωνήσετε μία ομιλία (500-600 λέξεις) στην οποία, αφού αναφερθείτε στις ευθύνες του διανοουμένου, να επισημάνετε τις βασικές αιτίες που ευθύνονται για την «απουσία›› των πνευματικών «ταγών» από το κοινωνικό και πολιτικό γίγνεσθαι.

Μονάδες 40

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΒΑΚΑΛΗ

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ